

σε σχέση με τους προερχόμενους από την Αστυνομία.⁵ Στους πρώτους ασκήθηκε αυτεπάγγελτη δίωξη και τα δικαστήρια τους επιφύλασσαν αυστηρές ποινές. Τα μέσα ενημέρωσης δεν έπαψαν να τους παρουσιάζουν ως ανθρωπόμορφα τέρατα. Αντίθετα, για τους αστυνομικούς βασανιστές χρειαζόταν μίνυση των θυμάτων και ακολουθούσε μια επώδυνη διαδικασία με αβέβαιο αποτέλεσμα. Τον Νοέμβριο του 1975, λ.χ., το Κακουργιοδικείο Χαλκίδας, από τους 14 κατηγορούμενους αστυνομικούς της Ασφάλειας Αθηνών μαζί με τον Καραπαναγιώτη αθώωσε τους 5, απάλλαξε άλλους 4 λόγω «εκπροθέσμου υποβολής μηνύσεως» και καταδίκασε μόνο 4 σε φυλάκιση λίγων μηνών με αναστολή.

Ο λόγος αυτής της διαφοράς στην ποινική αντιμετώπιση των βασανιστών είναι απλός: ενώ οι βασανιστές του Στρατού είχαν υπερβεί τον ρόλο τους, στρεφόμενοι μάλιστα ακόμα και εναντίον ιεραρχικά ανωτέρων τους, οι βασανιστές της Αστυνομίας έκαναν (σε υπερβολικό βέβαια βαθμό) αυτό που είχαν μάθει να κάνουν και πριν από τη δικτατορία. Παρέμειναν δηλαδή στο πλαίσιο των καθηκόντων τους. Τα βασανιστήρια δεν ήταν (και δεν είναι) έξω από την αστυνομική λογική.

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΨΑΡΡΑΣ

1. Για το χρονικό του αντιδικτατορικού φοιτητικού κινήματος της περιόδου βλ. κυρίως: Μηνάς Παπάζογλου, *Φοιτητικό κίνημα και δικτατορία*, εκδ. Επικαιρότητα, Αθήνα 1975, Ολύμπιος Δαφέρμος, *Φοιτητές και Δικτατορία. Το αντιδικτατορικό φοιτητικό κίνημα 1972-73*, εκδ. Γαβριηλίδης, Αθήνα 2009, Γιώργος Γάτος, *Πολυτεχνείο '73. Ρεπορτάζ με την ιστορία*, εκδ. Φιλιππούτη, Αθήνα 2002, Σταύρος Λυγερός, *Φοιτητικό κίνημα και ταξική πάλη στην Ελλάδα*, Εκδοτική Ομάδα Εργασία, Αθήνα 1977, Γιώργος Βερνίκος, *Όταν θέλαμε να αλλάξουμε την Ελλάδα. Το αντιδικτατορικό φοιτητικό κίνημα: Η ΕΚΙΝ και οι καταλήψεις της Νομικής*, εκδ. Καστανιώτης, Αθήνα 2003, Δημήτρης Παπαχρήστος (επιμ.), *Εκ των Υστέρων, 19+1*, εκδ. Λιβάνη, Αθήνα 1993, Δημήτρης Χατζησωκράτης, *Πολυτεχνείο '73. Αναστοχοσμός μιας πραγματικότητας*, εκδ. Πόλις, Αθήνα 2004.
2. Γ.Θ. Κρεμμυδάς, *Οι Άνθρωποι της χούντας μετά τη Δικτατορία*, εκδ. Εξάντας, Αθήνα 1984, σ. 248-249.
3. Π. Ροδάκης (επιμ.), *Οι δίκες των βασανιστών της επταετίας*, εκδ. Δημοκρατικοί Καιροί, Αθήνα 1976, τ. Γ', σ. 1505.
4. Στο ίδιο, σ. 1521.
5. Για την παρατήρηση αυτή βλ. Γιώργος Καρράς, «Οι δίκες των βασανιστών και η εσωτερική λογική τους», περ. *Ο Πολίτης*, τ. 6, Νοέμβρης 1976.

1. «Επιχείρηση - Αρχαιρεσίες»

Το «Σχέδιο δράσης» της Ασφάλειας εν όψει των φοιτητικών εκλογών, τις οποίες θεώρησε ότι μπορεί να ελέγξει. Οι εκλογές είχαν οριστεί για τις 20 Νοεμβρίου 1972. Από το έγγραφο αποδεικνύεται ότι η Ασφάλεια ήταν εκείνη που διοργάνωσε τις εκλογές, επέλεξε τους υποψηφίους και υπολόγισε τις αντιδράσεις. Όπως θα φανεί στη συνέχεια, η Ασφάλεια θα πέσει έξω στους υπολογισμούς της.

Θέμα: Φοιτητικά Αρχαιρεσίες

A. - Ελπξε το πρώτο μέρος της προσπάθειας, όπερ θεωρείται και σπουδαιότερο λόγω του θορύβου εκ των συγκεντρώσεων και των εντυπώσεων.

Η έκβασις θεωρείται επιτυχής εις μεγάλον ποσοστόν και από τους ηγέτας των αντιφρονούντων, οίτινες παρετήρησαν εις ενίας Σχολάς την έλλειψιν ικανών να διευθύνουν τας Γεν. Συνελεύσεις Φοιτητών με ελιγμούς και πολιτικότητα. Επιτυχής έκβασις π.χ. εις: ΑΣΟΕΕ, ΠΑΣΠΕ, ΓΕΩΠΟΝΙΚΗ, ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ, ΙΑΤΡΙΚΗ, ΦΥΣΙΚΟΜΑΘΗΜΑΤΙΚΗ (5 Τμήματα), ΘΕΟΛΟΓΙΚΗ, ΥΠΟΜΗΧΑΝΙΚΩΝ, ΕΜΠ (2-3 Τμήματα) κ.λπ.

Η επιτυχής λήξις των Γεν. Συνελεύσεων έχει σοβαρά ανησυχίσει και προβληματίσει τους αντιφρονούντας, διότι πιστεύουν ότι κατά τας αρχαιρεσίας θα υπάρξη εις πλείστας Σχολάς αρνητικόν δι' αυτούς αποτέλεσμα με συνεχείας γνωστός. Απώλεια επιχειρημάτων για προπαγάνδα κ.λπ.

B. - Εντεύθεν επιβάλλεται η εξέτασις του θέματος από δύο πλευράς:

- 1) Από πλευράς αντιφρονούντων. Τι επιδιώκουν;
  - α) Προσπάθεια ακυρώσεως των Γ.Σ. και διορισμό νέων Διοικήσεων προς απόκτηση χρόνου προς οργάνωσιν.
  - β) Καλλιέργεια κλίματος από τούδε ότι το αποτέλεσμα θα είναι προϊόν νοθείας κ.λπ.
  - γ) Ενδεχομένη αποχή.
  - δ) Πιθανή απόπειρα ματαιώσεως ή παρακωλύσεως της διεξαγωγής των αρχαιρεσιών.
  - ε) Κινητοποίησης πλην άνευ ουσιαστικού αποτελέσματος λόγω κλεισίματος καταλόγων.

Πώς θα αντιμετωπισθούν;

α) Διά παρεμβάσεων κ.λπ.

β) (Εφορευτικές Επιτροπές - Παρατηρηταί)

γ) Υπαρξες και ετέρων 15-20 υποψηφίων.

δ) Αιτήσεις, Πρυτάνεις, Κλητήρες, Αστυνομία, Επαγρύπνησις. Χώρος μικρός.

2) Από πλευράς Δ. Συμβουλίων

α) Υποψήφιοι:

1) Ικανοί, κύρος, ζωντανοί, 2ον 3ον έτος.

2) Διευθέτησις τυχόν αντιθέσεων εν φιλοδοξία προς αποφυγήν κατακερματισμού.

β) Κατάληξις επί του ψηφοδελτίου μέχρι 14 το βραδύτερο. Κοινή γραμμή.

γ) Τυπογραφείον. Άμεσος έκδοσις ψηφοδελτίων την επομένην.

δ) Κινητοποιήσις (2-3 αυτοκίνητα κατά Σχολήν κ.λπ.).

Αθήναι τη 6η Νοεμβρίου 1972

Οι φοιτητικές εκλογές βίας και νοθείας που οργάνωσε η χούντα στις 20.11.1972 προκάλεσαν την έκρηξη στα Πανεπιστήμια

2. Η «μαύρη» λίστα

Αυτή είναι η «μαύρη» λίστα των συνδικαλιστών φοιτητών που συνέταξε η Ασφάλεια μετά τη συγκρότηση «Φοιτητικών Επιτροπών» από τις πανεπιστημιακές σχολές. Πρόκειται για τους φοιτητές που αναδείχθηκαν στις γενικές συνελεύσεις ή τις άτυπες συγκεντρώσεις των σχολών τους.

Φυσικομαθηματική

- 1) ΜΑΥΡΟΓΕΝΗΣ Διονύσιος του Ιωάννου και της Ζαχαρούλας, γεν. τω 1946 εις Κυπαρισσίαν, φοιτητής Φαρμακευτικού Τμήματος, κάτοικος ενταύθα, οδός Υφασίου 29 (ΛΑ).
- 2) ΚΑΜΑΡΑΣ Κων/νος του Πέτρου και της Αικατερίνης, γεν. τω 1950 εις Ελάτειαν Λοκρίδος, φοιτητής Χημικού Τμήματος, κάτοικος ενταύθα, οδός Ποταμιάνου 18.
- 3) ΤΣΙΒΕΡΤΑΡΑ Μαρία του Ευαγγέλου και της Ελένης, γεν. τω 1952 εις Λάρισσα, φοιτήτρια Χημικού Τμήματος, κάτοικος οδού Αλεξ. Παπάγου 121 (ΛΑ).
- 4) ΤΣΑΦΑΡΑΚΗΣ Μανούσος του Στυλιανού και της Μαρίας, γεν. τω 1944 εις Κεφαλά Αποκορώνου Χανίων, φοιτητής Φυσιογνωστικού Τμήματος, κάτοικος ενταύθα, οδός Αρχιμήδους 29 (Ι).
- 5) ΡΑΦΑΗΛΙΔΗΣ Αναστάσιος του Ιωάννου και της Αθηνάς, γεν. τω 1952 εν Αθήναις, φοιτητής Γεωλογικού Τμήματος, κάτοικος Καλλιθέας, Εσπερίδων 22.
- 6) ΚΑΡΑΝΙΚΗ Χαριτωμένη του Χριστοφόρου και της Πόπης, γεν. τω 1948 εν Αθήναις, φοιτήτρια Φαρμακευτικού Τμήματος, κάτοικος Χολαργού, οδός Μαραθωνοδρόμων 23.
- 7) ΓΑΒΡΙΗΛ Γεώργιος του Δημητρίου και της Καλομοίρας, γεν. τω 1950 εις Νέα Παλάτια Ωρωπού, φοιτητής Φαρμακευτικού Τμήματος, κάτοικος ενταύθα οδός Σικίνου 47.
- 8) ΣΤΕΦΑΝΟΥ Άννα του Νικολάου και της Ειρήνης, γεν. τω 1951 εις Θεσσαλονίκην, φοιτήτρια Φαρμακευτικού, κάτοικος ενταύθα, οδός Μεθώνης 25.
- 9) ΚΟΥΛΟΓΛΟΥ Στυλιανός του Δημητρίου και της Μαρίας, γεν. τω 1953 εν Αθήναις, φοιτητής Φαρμακευτικού Τμήματος, κάτοικος ενταύθα, Χειμάρας 2.